

MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ O NAŠEM TEOLOGU IVANU STOJKOVIĆU DE RAGUSIO (1390/95–1443) U DUBROVNIKU OD 26. DO 28. SVIBNJA 1983.

Hrvatska dominikanska provincija, zajedno s Institutom za crkvenu povijest Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu i s „Kršćanskom sadašnjosti“ iz Zagreba, organizirala je međunarodni simpozij na uspomenu člana svoje zajednice hrvatskog teologa IVANA STOJKOVIĆA de Ragusio prigodom 550. godišnjice njegova djela TRACTATUS DE ECCLESIA, prvog traktata o Crkvi uopće.

Tom su prigodom Hrvatska dominikanska provincija i „Kršćanska sadašnjost“ zajedno izdali „editio princeps“ najvažnijeg Stojkovićevog djela *Tractatus de Ecclesia*. Dubrovčanin Ivan Stojković bijaše vrlo utjecajna osoba u povijesti Crkve (pa i općenito) u prvoj polovici 15. stoljeća. Bijaše profesor na Pariškom sveučilištu i predstavnik istog Sveučilišta kod pape Martina V, proslavljeni govornik i dinamični animator na Baselskom koncilu, čovjek izvanredno visoke izobrazbe i sposoban diplomat. Uspio je pokrenuti Istočnjake za ideju sjedinjenja i dovesti ih na sabor u Firenci. Imao je izvanrednu veliku ulogu u događajima Baselskog koncila i oko njega. Bijaše to vrlo nemirno vrijeme, vrijeme rascjepa i šizmi. U to je vrijeme Ivan Stojković naglašavao načela mira i jedinstva sveg kršćanskog svijeta. Upravo zato odlazi u Carigrad da bi organizirao ekumenski sabor. Tražio je načine kako bi „integrirao u Katoličku Crkvu bosanske kristijane“. Nastojao je naći rješenje husitskom problemu, itd. Njegovo znanstveno i općekulturno zanimanje bijaše vrlo opsežno, sve od biblijske hermeneutike do poznavanja islama koji je u to vrijeme prijeto Evropi. Između ostalog, stvorio je vrlo bogatu biblioteku s mnogim vrlo značajnim rukopisima koji su dobro došli humanistima 16. stoljeća.

Simpozij se održavao u prostorijama dominikanskog samostana u Dubrovniku u kojem je Ivan Stojković de Ragusio započeo svoj redovnički život i svoje studije. Simpozij je svečano otvorio provincijal Hrvatske dominikanske provincije o. Marino ZADRO. On je ukratko obrazložio održavanje simpozija i pozdravio sve prisutne i odsutne crkvene i građanske predstavnike. Simpoziju su prisustvovali predstavnici mnogih naših istaknutih kulturnih ustanova.

Radu simpozija predsjedao je dr. Adalbert REBIĆ, docent Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu. On je pozvao goste da u svoje ime ili ime ustanove koju predstavljaju izreknu svoje pozdrave. Poslije toga slijedila su predavanja.

Na simpoziju je održano osam predavanja. Prvi su predavači pokušali ocrtati vrijeme u kojem je Stojković živio, drugi samu njegovu osobu i značenje a treći su prikazali njegova djela i najvažnije ideje koje su u tim djelima prisutne.

Tako je dr. Tomislav *Raukar*, profesor hrvatske povijesti na Sveučilištu u Zagrebu, prikazao *društveni razvoj u Hrvatskoj u 15. stoljeću*. Dr. Josip *Lučić*, znanstveni savjetnik Instituta za hrvatsku povijest u Zagrebu, osvjetlio je *ekonomsko-političke prilike Dubrovnika u Stojkovićevo vrijeme*, a prof. Miljenko *Foretić*, profesor na Institutu JAZU za hrvatsku povijest u Dubrovniku, ocrtao je *kulturno-znanstvene prilike Dubrovnika u 15. st.*

Slijedila su predavanja koja su pokušala oslikati Stojkovićev lik i prikazati ulogu koju je on vršio u svoje vrijeme. Najprije je prof. Ivica *Tomljenović* OP, profesor na Institutu za crkvenu povijest pri Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, iznio *priloge za Stojkovićevu biografiju*. Potom je o. dr. Guy *Bedouelle*, profesor crkvene povijesti na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu (Švicarska), na francuskom jeziku govorio o *značenju Ivana Stojkovića za onaj trenutak povijesti Crkve*. On je u predavanju pokazao kako je Stojković kao čovjek Crkve bio kontestiran, kao teolog prezren, a kao humanista vrlo proslavljen i poštivan. Franjevac o. dr. Ante *Bilokapić*, iz Zadra, iznio je što su sve *napisali Hrvati o Ivanu Stojkoviću*. Predavanje dr. Alojza *Krchnaka* (SR Njemačka) o *godini nastanka traktata DE ECCLESIA* ukratko je iznio prof. dr. Bonaventura Duda, budući da dotični predavač nije mogao doći na simpozij u Dubrovnik. Dominikanac o. dr. Mato *Lukač*, znanstveni istraživač u Comportement humaine Sveučilišta u Ženevi (Švicarska), iznio je svoja *psihološka zapažanja u vezi s bibliotekom i osobom Ivana Stojkovića*.

Uvečer prvog dana simpozija, svečano je javnosti predstavljena tek iz tiska izišla Stojkovićeva knjiga TRACTATUS DE ECCLESIA, „editio princeps”. Knjiga je tiskana u suradnji hrvatskih dominikanaca i „Kršćanske sadašnjosti” iz Zagreba, i to u nizu *Croatica christiana – fontes* kao 1. svezak. Knjigu su javnosti predstavili o. Marinko *Zadro* OP, provincijal hrvatskih dominikanaca, i prof. dr. Tomislav *Šagi-Bunić*, predsjednik TD „Kršćanska sadašnjost”. Poslije njih je dr. Franjo *Šanjek* govorio o znanstvenoj metodi kojom su se priredivači tog djela služili za objavljivanje djela. Kritičku recenziju teksta s bilješkama pripremili su Alois *Krchnak*, Franjo *Šanjek* i Marijan *Biškup*. Uvod u TRACTATUS DE ECCLESIA napisali su T. *Šagi-Bunić*, B. *Duda* i F. *Šanjek*.

Drugi dan simpozija, 27. svibnja, bio je posvećen osobi i djelu Ivana Stojkovića de Ragusio. Održana su slijedeća predavanja. Prof. dr. M.—H. *Vicaire*, umirovljeni profesor crkvene povijesti na Sveučilištu u Fribourgu (Švicarska) izložio je prisutnima *ulogu koju su imali dominikanci na crkvenom saboru u vrijeme Ivana Stojkovića*. Osvjetlio je ulogu nekih dominikanaca, među inima i ulogu Ivana de Ragusio, u vezi s nastojanjem oko sjedinjenja i obnove Crkve. Prof. dr. Yve *Congar* OP protumačio je *ulogu i mjesto Ivana Stojkovića u povijesti ekleziologije*. Zbog bolesti nije mogao prisustvovati simpoziju pa je njegovo predavanje na francuskom jeziku prisutnima pročitao o. Bedouelle. Prof. o. dr. Bonaventura *Duda* OFM, iz Zagreba, iznio je u svom predavanju *hermeneutska pravila* koja je izradio i njima se u tumačenju biblijskih tekstova služio Ivan Stojković. Dr. Aldo *Starić*, asistent na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, obradio je u svom predavanju *glavne elemente Stojkovićeve ekleziologije*. Prof. dr. Amedeo *Molnar*, profesor na Evangeličkom teološkom fakultetu u Pragu (ČSSR), prikazao je Stojkovićevo *interpretiranje husit-*

ske misli; prof. dr. Werner Krämer, profesor socijalne etike na Sveučilištu u Dortmundu (SR Njemačka), prikazao je Stojkovićevo zalaganje za obnovu crkvenih struktura a prof. dr. Josef Siegwart, profesor crkvene povijesti na Teološkom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu (Švicarska), prikazao je *Stojkovićevo ulogu na sinodi u Paviji i u Sijeni*. Poslijepodnevni je rad završio predavanjem prof. dr. Tomislava Šagi-Bunića, profesora patrologije i kršć. književnosti i koncilskog teologa kardinala Šepera. On je govorio o *euharistiji i Crkvi u Stojkovićevo djelu „De communionem sub utraque specie”*.

Uvečer su prisutni slušali koncert, Schubertovu misu, što su ga priredili dionici Dubrovačkog glazbenog zbora pod vodstvom dirigenta Papandopula.

Treći dan simpozija, 28. svibnja, najprije je dr. Josip Turčinović, profesor ekumenske teologije na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i direktor „Kršćanske sadašnjosti”, govorio o *Stojkovićevoj crkvenoj misiji u Carigradu i njegovoj viziji jedinstvene kršćanske Evrope*. Potom se razvila rasprava. Raspravljalo se o temama koje je nametnuo simpozij. S jedne strane dominirale su teme o vrednovanju Stojkovićevo djela, a s druge strane teme o dilemama onog vremena i o pokušajima njihovih rješavanja, kao što su npr. problem izbora između anarhije i tiranije (kako izići iz te dileme) kako u društvenim tako i u crkvenim događanjima. U ovom sklopu istaknuta je sadržajna definicija koncilijarizma, koji je vrlo kompleksna pojava. Bilo je i papa i papalista koji su podržavali „koncilijarističke” teze, kao što je bilo i koncilijarista koji su vidjeli izlaz u što čvršćem papinstvu. Postavljeno je i pitanje u kojoj je mjeri Stojković ujedno i humanist. Diskusija je bila vrlo stručna i plodna.

Sudionici simpozija – bilo ih je oko četrdeset i pet – izrazili su svoje zadovoljstvo s obzirom na kvalitetu simpozija. Bio je to jedan od rijetkih simpozija te vrste. Predavači su u svojim predavanjima iznijeli niz vrlo zanimljivih kulturno-društveno-ekonomsko-političkih elemenata života Dubrovnik u 15. stoljeću (Raukar, Lučić i Foretić), ispitali crkvene okolnosti koje su znatno utjecale na duh i djelo Ivana Stojkovića (Bedouelle, Vicaire i Congar) i obradili Stojkovićevo djelo TRACTATUS DE ECCLESIA i njegovo značenje u povijesti katoličke ekleziologije (Duda, Starić, Molnar, Krämer, Siegwart) i još neke druge njegove spise (Šagi-Bunić).

Nadamo se da ćemo uskoro dobiti u ruke Zbornik tih radova da bi preko takvog Zbornika i drugi mogli biti dionici ovog bogatstva spoznanja o osobi i djelu Ivana Stojkovića, jednog od najvećih naših teologa u povijesti kršćanstva.

Treba istaknuti da je među prisutnima (svi po redu znanstvenici – ponajviše teolozi) bilo deset stručnjaka teoloških i povijesnih znanosti iz inozemstva i nekoliko stručnjaka hrvatske povijesti s naših građanskih ustanova (fakulteti i Akademija JAZU). Tako je simpozij uspio imati međunarodni i strogo znanstveni karakter. Samo je poželjeti da takvih simpozija bude više u našoj crkvenoj sredini, ovdje u Hrvatskoj.

Adalbert REBIĆ